

མ་ཐང་གི་འདྲི་གས་སྐྱོན་དང་ཕྱུགས་ལས་ཀྱི་བདག་གཉེན།

མུ་བད་གི་འབྲེགས་སྐྱོན་དང་ཕྱགས་ལས་

གྱི་བདག་གཉེད།

ཡང་ལུན་ཅིས་གྱིས་བཅམས་པ།

草原建设和畜牧业管理

张文奎著

王海峰 武兰杰译

青海民族出版社出版

(西宁市西关大街96号)

责任编辑 扎喜拉旦 封面设计 光绍天
青海省新华书店发行 青海民族印刷厂印刷

开本: 787×1092 1/32 印张: 6.5
1982年9月第一版 1982年9月第一次印刷

印数: 1—2,100

统一书号: M4181·2 定价: 0.23元

དེབ་འདི་ནི་ནང་སོག་མི་དམངས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་ 1980
ལོར་ཕར་བུ་བསྟུན་པའི་རྒྱ་ཡིག་གི་དཔེ་དེབ་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྟར་
ཉེ་བསྟུན་པ་ཡིན།

ལྷ་ཁང་གི་བརྒྱུགས་སྟུན་དང་སྟུགས་ལས་ཀྱི་བདག་གཉེན།

མཚོ་སྟོན་མི་སྲིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་ཕར་བུ་བསྟུན་པ།

མཚོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཞིན་ཅུ་དཔེ་ཁང་གིས་བཟུང་།

མཚོ་སྟོན་མི་སྲིགས་ཕར་ཁང་གིས་དཔར།

1982 ལོའི་ཟླ་ 9 བར་ཕར་གཞི་དང་ལོ་བསྟུགས།

1982 ལོའི་ཟླ་ 9 བར་ཕར་ཐེངས་དང་ལོ་དཔར།

དཔེ་སྟུན་གྱི་མུ་ཀྱི་ 0.23

དཀར་ཆག

ཆེས་སྐྱུར་བའི་སྐོ་ནས་སྐྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྐྱུགས་

ལས་གོང་འཕེལ་ཏུ་གཏོང་བའི་དགོས་

མཁོའི་རང་བཞིན། (1)

(གཅིག) རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འཕྱར་ཁོང་ཏུ་སྐྱུགས་

ལས་ཀྱི་གོ་གནས་དང་རུས་པ། (1)

(གཉིས) སྐྱུགས་ལས་ཚོན་སྐྱུང་དེ་ངེས་པར་ཏུ་མཚུགས་

སྐྱུར་གྱིས་བསྐྱབ་དགོས། (13)

སྐྱུགས་ལས་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས་དང་འཕེལ་སྐྱོགས། (22)

(གཅིག) སྐྱུགས་ལས་དཔལ་འཕྱར་གྱི་ཁྱད་ཚོས། (23)

(གཉིས) སྐྱུགས་ལས་ཀྱི་འཕེལ་སྐྱོགས། (31)

སྐྱུ་བྱང་གི་འཕྱུགས་སྐྱུ་གཅིགས་འདྲི་བྱས་ནས་གཟུག་

ཆས་ཀྱི་ཚོན་ཁྱད་སྐྱོགས་འདྲི་བྱེད་པ། (52)

(གཅིག) རང་བྱུང་སྐྱུ་ར་སྐྱུར་སྐྱོབ་དང་ཐད་སྐྱོང་བྱེད་

པ། (52)

(གཉིས) ལྷ་ལྷ་གཙུག་པོར་བྱེད་པའི་ལྷ་ཐང་གི་
འཇུགས་སྐྱོན་ཆེར་སྐྱབ་བྱེད་པ། (72)

(གསུམ) གཟུང་ཆས་ཀྱི་ཚོན་ཁྱེད་ལྷ་ཆེར་སྐྱབ་ནས་
མིས་བཟོས་གཟུང་ཆས་ཀྱི་ཚོན་སྐྱོད་ལེགས་
སྐྱབ་བྱེད་པ། (101)

བདག་གཉེར་དོན་ལེགས་བཅོས་བྱས་ཏེ། དཔལ་འབྱོར་གྱི་
ཕན་འབྲས་མཐོར་འདེགས་བྱེད་པ། (111)

(གཅིག) འཕྲོག་ཁུལ་ཏུ་སྐྱབས་ལས་གཙུག་པོར་བྱེད་
པའི་ཚོན་སྐྱོད་བྱེད་སྐྱབས་ནུབ་ཏུ་ལག་
བརྟུར་བྱེད་པ། (111)

(གཉིས) ཏང་གི་འཕྲོག་ཁུལ་གྱི་དཔལ་འབྱོར་སྐྱོད་
ཏུས་ལྷ་ཚོགས་དོན་ཚོགས་ཏུ་འབབས་པ། (123)

(གསུམ) ཚོན་ཚོན་གྱི་ཚོན་སྐྱོད་བྱེད་ཐབས་བཀོལ་ནས་
སྐྱོན་ཚོགས་ཅན་གྱི་ཚོན་སྐྱོད་མངོན་འགྱུར་བྱེད་
པ། (130)

(བཞི) གསོ་ཐབས་ལེགས་བཅོས་བྱས་ནས། ཚོན་རིག་
དང་མཐུན་པར་སྐྱབས་གསོ་བ། (147)

(ལྔ) སྐྱབས་སྐྱོད་ལེགས་བཅོས་བྱེད་པ་དམ་པོར་

བཟུང་ནས་སྐྱུགས་ཀྱི་སྐྱུས་ཀ་མཚོར་འདེགས་
བྱེད་པ། (159)

(རྒྱག) འཆར་གཞིའི་ལས་འགན་དང་དམིགས་ཚད་
བཙོས་སྐྱུར་བྱས་ནས། སྐྱུགས་སྐྱུའི་འཚོར་
སྐྱུག་རི་སྐྱུར་དུ་གཏོང་བ། (168)

(བརྟུན) དཔལ་འབྱོར་གྱི་བྱེད་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་
སྐྱུགས་ལས་དོ་དམ་བྱེད་པ། (184)

མཁུག་བརྒྱ་བའི་གཏུམ། (198)

ཆེས་ལྷན་པའི་སྐོར་གྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་
 ལུགས་ལས་ཤོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བའི་
 དགོས་ལའོའི་རང་བཞིན།

ཞིང་ལས་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འཕྱོར་ནང་དུ་.....
 དངོས་པོའི་རྒྱ་ཆས་ཚོན་སྦྱོར་བྱེད་པའི་སྡེ་ཁག་རྗེས་ལུས་པ་ཞིག་ཡིན།
 ལུགས་ལས་ནི་ཞིང་ལས་དང་བསྟུར་ན་དེ་བས་ཡུང་རྗེས་ལུས་ཀྱི་གནས་...
 ཚུལ་དུ་ལྷུང་འདུག ཉང་ཕོངས་ཀྱི་བྱ་བའི་གནད་ཆེས་བསྟུར་བ་དང་
 བསྟུན་ནས་རང་རྒྱལ་ལུགས་ལས་ཀྱི་རྗེས་ལུས་གནས་ཚུལ་མཚོན་གསུངས་ལྷུང་...
 གྱིས་ལྷུང་བཅས་བྱེད་པ་དེ་ལས་འགན་གལ་ཆེན་ཞིག་དུ་བྱས་ནས་ཉང་...
 ཕོངས་དང་རྒྱལ་ཕོངས་མི་དམངས་ཀྱི་མཐུན་དུ་བཏོན་པ་རེད།

(གཙོག) རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འཕྱོར་ཤོང་དུ་ལུགས་ལས་
 ཀྱི་གྲོ་གནས་དང་བྱས་པ།

ཞིང་ལས་ནི་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འཕྱོར་གྱི་མང་གཞི་ཡིན་ལ།
 ལུགས་ལས་ནི་ཞིང་ལས་ཀྱི་ཡུལ་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡུང་ཡིན། རྫོ་མཐུན་
 མཐོ་ཅེ་དུང་གིས་མཐུབ་སྟོན་གནད་དོན་ལྷན་ནས་ལུགས་ལས་ཤིང་པའི་...

དཔལ་འབྱོར་ནི་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འབྱོར་ཆ་མི་ཚང་བ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་ཡོད་པ་རེད། (1975 ལོའི «རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱད་ལས་ཀྱི་བྱ་
བའི་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ཚོགས་འདུའི་རྒྱ་བྱིས་གནད་བསྟུན» ཚོག་ནས་དྲངས་...
པ་ཡིན) སྤྱད་ལས་ལས་དེ་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འབྱོར་ནང་གི་གོ་གནས་.....
དང་རྒྱས་པ་ནི་ཉ་ཅང་མངོན་གསལ་རེད།

དང་པོ། མི་རྒྱལ་ལ་འཚོ་བའི་རྒྱ་ཆས་ལྟར་དེ་མི་དམངས་ཀྱི་
འཚོ་བའི་རྒྱ་ཆད་དང་བདེ་བར་གི་རྒྱ་ཆད་རེ་མཚོར་གཏོང་ཆོག
མིའི་རིགས་ཀྱིས་སྤྱི་ཚོགས་ཚོན་སྐྱེད་དང་སྤྱི་ཚོགས་འབྲུལ་རྒྱུད་བྱེད་
ན། དེས་པར་རྒྱ་ཚོགས་མར་མིའི་རིགས་ཀྱི་འཚོ་བའི་སྤྱད་ལས་སྤྱི་ལོ་ལོ་
བའི་འཚོ་བའི་རྒྱ་ཆས་ལེན་དཔོན། མིའི་རིགས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་
མའི་རྒྱས་སྤྱད་ལས་འདུས་པའི་ཞིང་ལས་ནི་འཚོ་བའི་རྒྱ་ཆས་ལེན་...
རྒྱུད་བྱེད་པའི་ཚོན་སྐྱེད་ཀྱི་སྤེལ་གཏུག་ཅིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། རྒྱས་
སྤྱད་ལས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་ལོག་རྒྱ་སྤྱད་ལས་(རི་རྒྱས་ཚོན་པ་དང་
འདུས་གསེབ་བྱེད་པ) དེས་འདེབས་འཇུགས་ལས་རིགས་(འཚོ་བའི་སྤྱད་.....
དང་འདེབས་འཇུགས) ལས་ཀྱང་གལ་ཆེ་བའི་གོ་གནས་བཟུང་ཡོད་.....
དེ། མི་རྒྱལ་ཀྱིས་རི་རྒྱས་ཀྱི་ཤ་བ་བ་དང་རི་རྒྱས་ཀྱི་ཤ་བ་པ་སྤྱོད་
པ། རི་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཞོལ་བ་བཅས་གཙོ་ཆེ་བར་བྱས་པ་རེད།
ད་སྤྱད་ལས་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱི་ལོ་ལོ་བ་དང་བསྟུན་ནས་བཟོ་ལས་ཀྱིས་
འཚོ་བའི་རྒྱ་ཆས་ཉིན་རེ་བཞིན་རེ་མང་རྒྱ་ལེན་རྒྱུད་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ན་.....
ཡང་འཚོ་བའི་རྒྱ་ཆས་ཀྱི་མང་ཆེ་ཤོས་ནི་སྤྱད་དང་འདེབས་པར་བད་ཀར་.....

དང་ཡང་ན་བརྒྱུད་ནས་ཞིང་ལས་དང་རྒྱལ་ལས་ཀྱི་ཚོག་ནས་ཡོང་བ་...
 ཡིན། ལྷན་པར་ཏུ་འགྲུ་རིགས་དང་ག་རིགས་ནི་རྒྱལ་རྒྱལ་དམངས་
 འཚའི་ཐད་ཏུ་སྐོ་དོན་གལ་ཆེན་ཡོད་པ་རེད། མི་ཚོས་བརྒྱ་ལས་དང་
 ཞིང་ལས། རྒྱལ་རྒྱུད་། ཚོན་རིག་བརྒྱུད་དཔུད་བཅས་གང་བརྒྱབ་པ་
 དང་ཡང་ན་རྒྱུ་ཚོགས་ཀྱི་བྱ་རྒྱུད་གཞན་པ་བྱེད་ན་ཡང་ཟ་མ་དང་ག་
 རྩམ་ (རྫོག་ཆགས་དང་ཚི་ཤིང་གི་རྩམ་) བཅས་གཏུན་ནས་མེད་མི་ཏུང་
 བ་ཞིག་ཡིན། 1977 ལོར་རང་རྒྱལ་རྒྱ་ཆེན་གྱི་དམངས་ཀྱི་ཉོ་རྩོམ་ས་
 བཟུངས་ཏུ་བརྒྱ་ཆའི་ལྷ་བརྒྱུད་གཞིས་ནི་ག་དང་ལོ་ལ། ཚོང་། རྩམ་ལ་
 ཚོགས་པའི་ཟས་རིགས་ཡིན་པ་དང་། བརྒྱ་རིགས་ཁ་གསུམ་བརྒྱ་བརྒྱ་པ་
 དང་དམག་རིགས་ཁ་གསུམ་གྱི་དམག་མི་ནི་རྫོག་ཆགས་ཀྱི་ག་རྩམ་སོགས་...
 ཟས་རིགས་ལ་དེ་བས་ལྷན་དཔོན་མཁོ་ཆེ་བས་འགྲུ་རིགས་དང་ག་རིགས་
 དེ་མི་དམངས་ཀྱི་འཚོ་བའི་ནད་གི་གལ་འགངས་ཆེ་བའི་རང་བཞིན་.....
 མཚོང་བྱུང་བ་རེད།

ཡོན་ན་ཡང་མིག་སྤར་རང་རྒྱལ་གྱི་དམངས་ཀྱི་མང་ཆེ་ཤོས་ཀྱིས་ ..
 ཚི་ཤིང་རང་བཞིན་གྱི་ཟས་རིགས་གཙོ་ལོར་བྱེད་པ་དང་རྫོག་ཆགས་རང་
 བཞིན་གྱི་ཟས་རིགས་ཞོར་ཟས་བྱེད་བྱིན་ཡོད་པ་རྫོས་ལ་དཔོན་པ་རེད།
 དེ་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་དམངས་ཀྱི་འཚོ་བའི་རྒྱ་ཚད་དམའ་བའི་རྒྱལ་ལེན་རེད།
 རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འཕྱོར་ཤོར་ཏུ་འཕེལ་བ་དང་བརྒྱན་ནས་མི་རྣམས་...
 ཀྱིས་རྫོག་ཆགས་རང་བཞིན་གྱི་ཟས་རིགས་ཀྱི་དཔོན་མཁོ་དེ་ཡང་རྒྱུན་...
 མི་འཚད་པར་ཁེ་ཆེར་འཕྲོ་དེས་རེད། འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་གནས་པའི་ལ་

བཟུངས་ན་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཟས་རིགས་དེ་སྐོམ་ཆགས་རང་བཞིན་གྱི་ཟས་...
 རིགས་གཙོ་བོར་བྱུང་བའི་དེ། ད་སྐབས་དཔལ་འཕྲུང་དར་བའི་
 རྒྱལ་ཁབ་ལ་འཕེལ་ཞིག་གི་ཟས་རིགས་ནང་ཏུ་ཉ་དང་རླུགས་ཚོན་དངོས་...
 རྣམས་དང་དེའི་ལས་ཚོན་དངོས་རྣམས་ཀྱི་འཕེད་ཚོན་གྱི་ཚད་དེ་ཚི་ཤིང་.....
 རང་བཞིན་གྱི་ཟས་རིགས་ཀྱི་ཚད་ལས་འདས་པ་ཡིད། དཔེར་ན་
 ཅན་ཏུ་མཚོན་ན་མི་ལེས་ཕོ་ལེས་ཆ་སྟོ་ལས་བྱས་ན་འགྲུ་རིགས་རྒྱ་མ་...
 བརྒྱ་དང་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གསུམ། འ་རིགས་རྒྱ་མ་བརྒྱ་དང་དགུ་བརྒྱ་ཙེ་
 གཉིས། མྱོ་དའི་རིགས་རྒྱ་མ་ཉི་ཤུ་ཚ་ལ། འོ་མ་དང་འོ་བཟོས་ཚོན་
 རྣམས་རྒྱ་མ་བརྒྱ་བརྒྱ་དོན་ལྷ་བཅས་རྒྱུད་ཀྱིན་ཡོད་པ་དང་། མ་གཞི་མི་
 ལེས་ཕོ་ལེས་ཆ་སྟོ་ལས་བྱས་ན་འགྲུ་རིགས་པར་ཉིས་བརྒྱ་དང་། འ་
 རིགས་པར་ཉིས་བརྒྱ་དང་ལྷ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་བརྒྱ་དང་གྲངས་རྒྱུར་གསུམ། མྱོ་
 དང་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱ་ཙེ། འོ་མ་དང་འོ་བཟོས་ཚོན་རྣམས་པར་ལྷ་བརྒྱ་དང་
 བཞི་བརྒྱ་བཅས་རྒྱུད་བཞིན་ཡོད། ཞི་ཏེའི་མི་ལེས་ཕོ་ལེས་ཆ་སྟོ་ལས་
 བྱས་ན་འགྲུ་རིགས་རྒྱ་མ་བརྒྱ་དང་ལྷ་ཙེ་གསུམ། འ་རིགས་རྒྱ་མ་
 བརྒྱ་དང་རྒྱ་ཙེ་དགུ། མྱོ་དའི་རིགས་རྒྱ་མ་ལྷ་ཙེ་གསུམ། འོ་
 མའི་རིགས་རྒྱ་མ་ཉིས་བརྒྱ་དང་ལྷ་ཙེ་གཅིག་བཅས་རྒྱུད་ཀྱིན་ཡོད།
 རི་ཕིན་ཏུ་1960ལོ་ནས་1976ལོའི་བར་ཏུ་མི་ལེས་ཕོ་ལེས་ཆ་སྟོ་ལས་
 བྱས་ན་ཟ་བའི་འགྲུ་རིགས་རྒྱ་མ་ཉིས་བརྒྱ་གཅིག་ནས་རྒྱ་མ་ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་
 ཙེ་དགུ་ཙེ་བའས་པ་དང་འ་དང་འོ་མ། མྱོ་དང་བཅས་རྒྱ་མ་རྒྱ་ཙེ་
 བརྒྱ་བས་རྒྱ་མ་བརྒྱ་དང་རྒྱ་ཙེ་དགུ་ཙེ་འཕམ། ཉ་དང་འཕྲོན་

བུའི་རིགས་རྒྱ་མ་ལུ་བཅུ་དང་ལྔ་ནས་རྒྱ་ལྷན་ཅི་དགུ་ཅུ་འཕམ། རང་རྒྱལ་
མི་དམངས་ཀྱི་ཟས་རིགས་དེ་ཡང་སྔོན་ཆགས་རང་བཞིན་གྱི་ཟས་རིགས་
གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་སྔོན་ཆགས་སྤུ་འཕེལ་རྒྱས་བྱེད་དེས་ཡིན།

ཚེ་མིང་རང་བཞིན་གྱི་ཟས་རིགས་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་དེ་སྔོན་ཆགས་
རང་བཞིན་གྱི་ཟས་རིགས་གཙོ་བོར་བྱེད་པར་བརྒྱུར་ན་མི་དམངས་ཀྱི་
འཚོ་བའི་རྒྱ་ཚད་རྗེ་མཚོར་གཏོང་བ་དང་མཉན་ཞོ་ཡི་སྤྱི་འཕེལ་ལ་སྤུལ་
འདེད་བྱས་ཏེ་མིའི་བྱས་སྤྱོད་གི་བདེ་ཐང་ལ་ཕན་ཚུན་པར་མ་བཟད། ད་
རྒྱུ་འབྲུ་རིགས་མང་པོ་སྔོན་རྒྱུ་བྱས་ནས་བཟོ་ལས་དང་གསོག་འཛོག་
ཚོང་ར་བཅས་ལ་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་ཐུབ། མིག་སྤར་རང་རྒྱལ་ཏུ་མི་རིགས་
ལྔ་བ་རེ་ལ་ཆ་སྟོན་ལྟར་བྱས་ན་མ་བཅོས་འབྲུ་རིགས་རྒྱ་མ་ལུ་མ་ལུ་ཡས་
མས་ཟ། གལ་ཏེ་ཟས་རིགས་ཀྱི་ལྷན་ལྷན་དེ་འབྲུ་རིགས་དང་གསོགས་
སྔོན་ཆགས་རང་བཞིན་གྱི་ཟས་རིགས་གཉིས་སོ་སོ་བྱེད་ཀར་བརྒྱུར་ན་
མི་རིགས་འབྲུ་རིགས་རྒྱ་མ་ལུ་ལྷན་ཚུན་འབྲུ་བརྒྱ་སྔོན་རྒྱུ་བྱས་
ནས་བཟོ་ལས་དང་གསོག་འཛོག་ཚོང་ར་བཅས་ལ་བདེ་སྤྱོད་བྱེད་ཐུབ་
པས། དེར་རབས་ཅན་བཞི་མཚོན་སྤྱོད་ལྷན་གྱིས་མདོན་འབྲུར་བྱེད་པ་
དང་དམག་འབྲུག་གི་ག་མིག་སྤྱོད་ལྷན་གྱི་ག་མིག་སྤྱོད་ལྷན་གྱི་མི་དམངས་
ལ་ཞབས་འདེགས་བྱེད་པ་བཅས་འབྲུ་བརྒྱས་བྱེད་སྔོན་ཆགས་དོན་ཚུན་ཏུ་
འབེབས་པར་གོ་དོན་གལ་ཆེན་ཡོད་པ་རེད།

གཉིས་པ། བཟོ་ལས་ལ་རྒྱ་ཆ་དང་ཚོང་ར་འདོན་སྤྱོད་བྱས་ནས་
བཟོ་ལས་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱས་ལ་སྤུལ་འདེད་བྱེད་ཐུབ།

བཟོ་ལས་ཚོན་སྐྱོད་ལ་མཁོ་བའི་རྒྱ་ཆ་དེ་བཟོ་ལས་རང་ཉིད་ཀྱིས་...
 ཁག་གཅིག་འདོན་སྤྲོད་བྱེད་པ་ལས། ད་ཅུང་ཁག་མང་ཆེ་ཤོས་ཤིག་གི་
 རྒྱལ་ལས་འདུས་པའི་ཞིང་ལས་ཀྱིས་འདོན་སྤྲོད་བྱས་པ་ཡིན། དེར་
 རབས་བཟོ་ལས་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱས་དང་བརྟུན་ན་ཞིང་ལས་ཀྱིས་འདོན་སྤྲོད་
 བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆ་དེས་བཟོ་ལས་ཚོན་སྐྱོད་ཏུ་མཁོ་བའི་རྒྱ་ཆའི་ནང་ཏུ་རྒྱ་
 བཟོ་ལས་འདུས་ཆེད་ཉིན་དེ་བཞིན་རྗེ་ཉུང་ཏུ་འགོ་མོད། འོན་ཀྱང་ཞིང་ལས་
 དེ་བཟོ་ལས་རྒྱ་ཆ་ཡི་ཟང་གཞི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དེ་ནམ་ཡང་བརྒྱུད་ཐུབ་...
 པ་མ་རེད།

རྒྱལ་ལས་དེ་བཟོ་ལས་རྒྱ་ཆ་ཡི་ཟང་གཞི་བྱས་ཏེ་བཟོ་ལས་ལ་ག་...
 དང་འོ་མ། བགས་པ། བལ་ལམ་ཅིད་པ། མོ་ད། རྒྱལ། ཅུས་པ།
 ར་ཙ། རྒྱ་ནག་ ཏུ་སྤོད། མཆིན་པ་སོགས་རྒྱ་ཆ་འདོན་སྤྲོད་བྱེད་ཐུབ་
 པ་རེད། རྒྱལ་ལས་ལ་མོང་འཕེལ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དེས་ཡང་བའི་བཟོ་
 ལས་ཀྱི་སྡེ་ཁག་མང་པོ་ཞིག་མཚོགས་ཐུང་ཀྱིས་མོང་ཏུ་འཕེལ་བར་སྐྱལ་...
 འདོད་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡིན། མིག་སྨར་རང་རྒྱལ་ནས་ཚོན་པའི་ལྷག་བལ་
 ཀྱིས་སྐྱུར་བཏང་ཏུ་རང་རྒྱལ་གྱི་བལ་འབེལ་དང་ཞིབ་འབེལ་བཟོ་ལས་...
 ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཚེས་ལ། རྒྱལ་ལས་ཀྱིས་གོ་བ་མཉེད་པའི་བཟོ་ལས་ལ་
 སེ་རེར་གོ་བ་བྱེ་བ་གསུམ་སྟེག་གི་རྒྱ་ཆ་འདོན་སྤྲོད་བྱས་པ་ཡིན། རྒྱལ་
 ཡོངས་རྒྱལ་ལས་ཀྱིས་སེ་རེར་འདོན་སྤྲོད་བྱས་པའི་འོ་མ་གསར་བ་མི་...
 དམངས་མང་ཚོགས་ཀྱིས་འཕུང་བ་ལས་གཞན་ད་ཅུང་འོ་སྡེ་ཏུ་བྱི་ཚོ་...
 གསུམ་ཚོན་སྐྱོད་བྱས་པ་ཡིན། མཚན་ཆེད་རྒྱལ་ལས་ས་ཁྲལ་ཏུ་དེར་

རབས་ཅན་གྱི་ཡང་བའི་བཟོ་ལས་མེད། ད་ལྟའག་ལྷ་མར་གི་ཚྲོད་
 ཚྲིང་དང་ཚྲོད་བཟུང་མི་ལྟུང་བ་ཞིག་ཏུ་འོ་བཟོས་བཟུང་ཆས་དང་གོ་བ་
 མཉེད་པ། བཟུང་ལྷ་བཟོ་བ། བཟུང་འཛོག་པ། ས་བཟུང་འཛོག་པ།
 བཟུང་འཛོག་འཛོག་བཟུང་དང་ག་རྒྱལ་ལས་ལྷོན་གྱིད་པའི་དེད་རབས་
 གྱི་བཟོ་ལས་བཟུང་ལས་མེད། ལྷོགས་ལས་དེད་རབས་ཅན་ཏུ་གྱུར་པ་
 དང་བཟུང་ནས་འཛོག་ལྷོན་བཟོ་ལས་གྱི་འཛོག་ལྷོན་ལ་གོ་མ་གང་མཉེན་
 ཚོས་གྱི་ཚོ་ནས་བཟུང་འཛོག་གྱིད་ལས་མེད།

བཟོ་ལས་གྱི་འཛོག་ལྷོན་ལ་གྱི་ཚོ་མར་ཏུ་ལྷོན་དགོས་པ་ལས་གཞན།
 ད་ཏུད་ལས་བར་ཏུ་ཚོང་ར་ལས་ཅན་ཞིག་མེད་དགོས་ཏེ། ཚོང་ར་ནི་ཡང་
 བཟུང་ཚོན་གྱིད་ལྱེད་པ་གྱི་བཟུང་ལས་ལྷོན་ལས་མེད། བཟོ་ལས་གྱི་
 འཛོག་ལྷོན་དེ་ནས་མེད་ཡང་ཚོང་ར་གྱི་བཟུང་ལས་དང་འཛོག་ལས་མེད། མིག་
 ལྟར་རང་གྱུར་མི་ཚུངས་གྱི་བཟུང་ཚོང་བཟུང་ལྷོན་གསེབ་དང་འཛོག་...
 ལྷོན་ཏུ་གནས་མེད་པས། ཚྲོད་གསེབ་དང་འཛོག་ལྷོན་ནི་ས་ལྷོན་ཅེ་ཅང་
 ཚོ་བའི་བཟོ་ལས་གྱི་ཚོང་ར་ཞིག་མེད། ཚྲོད་གསེབ་དང་འཛོག་ལྷོན་གྱི་
 ཚོང་ར་གྱི་བཟུང་ལས་དེ་ཞིང་ལྷོགས་ལས་ཚོན་གྱིད་ལྱེད་ལྱི་འཛོག་ལྷོན་ལ་གཞི་
 འཛོག་དགོས། ཚྲོད་གསེབ་དང་འཛོག་ལྷོན་ལྷོན་མེད་དཔལ་འཛོར་གྱི་
 འཛོག་ལྷོན་དང་འཛོག་ལྷོན་ཚོན་གྱིད་ལྱི་ལས་ཚོད་མཚོ་ཏུ་སོང་བ་དེས་མི་
 དམར་ས་ལྟར་ལྱེད་གསོག་འཛོག་དང་ལྱེད་ལྱི་མེད་ཚོ་འཛོར་ལྷོན་གྱིད་
 ལས་མེད་ལྟུང་ལ། ལྷོན་ལྷོན་ལས་ཚོང་ར་འཛོག་ལྱེད་དང་ཚོང་ར་འཛོག་ཚོང་
 ལྱེད་ལྱི་ལྷོན་འཛོག་ལྱེད་ལྱི་ལྷོགས་ལས་གྱི་འཛོག་ལྷོན་དང་བཟུང་

བས་འཕྲོག་ཁྲལ་རྩ་སྐྱབས་ལས་ཀྱི་འབྲུལ་ཆས་དང་རྒྱ་བེད་དང་སྐྱོག་.....
 ལྷགས་ཀྱི་སྐྱིག་བཀོད། རྩེལ་འདྲེན་གྱི་སྐྱིག་བཀོད། ཇམ་ལས་ལམ་ཆས་
 སོགས་ཚོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་ཀྱི་དགོས་ལམ་ཉིན་རེར་ཇི་མང་རྩ་འགྲོ་དེས་.....
 རེད། དེ་ལས་གསལ་བོར་ལམ་སྐྱོད་ལ་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྐྱབས་ལས་
 དེར་རབས་ཅན་རྩ་འཕེལ་བ་དང་བརྟུན་ནས་འཕྲོག་ཁྲལ་ནི་ཞིང་ལས་...
 ས་ཁྲལ་དང་འདྲ་བར་སྤེལ་བའི་བཟོ་ལས་ཀྱི་ཚོང་ར་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་...
 ཡིན་པ་དེ་རེད།

གསུམ་པ། རྩེལ་འཕེལ་རྒྱས་དེས་རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོང་
 ལས་དང་རྩི་སྐྱོགས་ཉེ་ཚོང་འཕེལ་རྒྱས་ལྷ་གཏོང་བར་བརྟུལ་འདྲེད་བྱེད་
 ལྷབ།

རྩེལ་ལས་ཚོན་རྣམས་དང་ལས་སྐྱོན་ཚོན་རྣམས་ནི་ཚོང་རར་མེད་མི་
 ཅུང་བའི་དངོས་རྣམས་ཤིག་རེད། རྒྱལ་ནང་རྩ་བཟོ་ལས་ལ་རྒྱ་ཆ་འདོན་
 སྤོང་བྱེད་པ་དང་ལང་ཚོགས་ལ་འཚོ་བའི་ལམ་རྣམས་འདོན་སྤོང་བྱེད་པ་...
 ལས་གཞན། ད་ཅུང་སྤི་རྒྱལ་ལ་བཅོང་ཚོག

རྒྱལ་ནང་གི་ཚོང་ར་ལ་ཚོང་སྐྱོག་འདོན་སྤོང་བྱེད་པའི་ཐད་ལ་.....
 རྩེལ་ལས་ཀྱི་བྱས་རྣམས་ཉ་ཅང་ཆེ། ཆ་མི་ཚོང་བའི་སྐྱེལ་ཚེས་ལྟར་

བ། 1949 ལོ་ནས་ 1958 ལོའི་ལོ་བརྒྱའི་རིང་ལ་ནང་སོག་རང་
 སྤོང་སྤོངས་ཀྱིས་རྒྱལ་གཉེར་གྱི་ཚོང་ལས་ཤི་ཁག་བརྒྱད་ནས་སྤི་རོལ་རྩ་...
 རོར་ཚེས་གཞི་བྱས་ནས་བཤའ་སྐྱོག་དང་བཀོལ་སྐྱབས་ས་ཡ་གསུམ་དང་
 བཞི་འབྲུམ་སྤྱི་སྤྱོད་ལ་འདྲེན་བྱས་ (རྩེལ་ཚུར་བ་སྤོང་གཅིག་ལྟར་...

ཚིག་པ)དེ་དང་མཉམ་ཏུ་ད་ཏུ་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ག་རིགས་ཏུ་མེད་ཆིག་འབྲམ་
 བཏུན་མི་ཉིས་ཉོང་། རྒྱལ་སྐྱེས་ལྷན་ལྷན་གྱི་ལ་གཅིག་དང་ས་
 ཡ་གཉིས་ལྷན་དང་ལྷན་བལ་དང་ལྷན་ལྷན། ར་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
 ཚིག་འབྲམ་ཚིག་མི་ལྷན་ཉོང་། ཏུ་ས་པ་ཉོག་མ་ཏུ་མི་ཚོ་བཅུ་ལྷན་འགའ།
 ག་འབྲམ་དང་ལོ་མ། ལོ་བཟོས་བཟུང་ཆས་བཟས་མང་པོ་འདོན་ཚོད་
 ལྷན་པ་རེད། རྒྱལ་སྐྱེས་ལྷན་གྱི་འཕེལ་རྒྱས་དང་བཏུན་ནས་འབྲོག་ལྷན་
 ལྷན་རྒྱལ་ཁབ་ལ་འདོན་ཚོད་ལྷན་པའི་ཚོང་རྒྱུ་ཉིན་རེར་རྒྱུ་ལྷན་པ་
 འབྲོག་པ་རེད།

ལྷན་རྒྱལ་ལ་བཅོང་བའི་ཐད་རྒྱལ་སྐྱེས་ལྷན་ཚོགས་ལྷན་གྱིས་གོ་གནས་.....
 ཚིག་པོ་ཟུན་ཡོད། ད་སྐབས་ལོ་ཉི་ལེ་ལ་དང་ཞིན་ཞི་ལན་སྐྱེས་
 རྒྱལ་སྐྱེས་ལྷན་དང་རྒྱལ་ཚེ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ལྷན་རྒྱལ་སྐྱེས་ཚོགས་དང་.....
 ལས་ཚོགས་དངོས་རྒྱུ་ལྷན་ལྷན་རྒྱལ་ལ་བཅོང་བའི་ཚོང་རྒྱུ་ལྷན་ལྷན་གྱི་ལྷན་གྱི་
 ཡན་ཟུན་ཡོད་པས། ལོ་རེར་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ལོ་ལོ་སྐྱེས་ཚོགས་ཏུ་རྒྱུར་
 བཅུ་ལྷན་ཁ་གསུལ་གྱི་ལྷན་དུ་ལ་བཟུང་ཡོད་པ་རེད། རང་རྒྱལ་ཏུ་རྒྱལ་སྐྱེས་
 གསོན་པོ་དང་རྒྱལ་སྐྱེས་ལས་ཚོགས་སྐྱེས་ལས་ཚོགས་ཚོགས་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
 ས་ལྷན་དང་འཇམ་སྐྱེས་གི་རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་ལྷན་བཅུ་དང་བཅུ་ལྷན་.....
 ཚམས་ལ་སྐྱེས་འདོན་ལྷན་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་རང་རྒྱལ་གྱིས་ལྷན་
 དུ་ལ་བཟུང་བའི་གསུལ་གསུལ་གྱི་ཡ་རྒྱལ་ཡིན། 1978 ལོར་ལྷན་རྒྱལ་
 ལ་བཅོང་ས་པའི་རྒྱལ་སྐྱེས་ཚོགས་དང་འདབ་ཆགས་ལྷན་ཚོགས་དང་དེའི་.....
 ལས་ཚོགས་ཚོགས་ལྷན་གྱི་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་

